SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 91. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MAY 14, 1994. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 14-го ТРАВНЯ 1994. Ч. 91. РІК CI.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ РОЗПОЧАЛА ПРАЦЮ

Київ (УНІАР). — Тут 11-го травня розпочалася перша сесія Верховної Ради України нового скликання.

Участь взяли 306 депутатів із 338 обраних. Були присутні керівники дипломатичних представництв у Києві та Президент України Леонід Кравчук. Головував на засіданні лідер Соціялістичної Партії України Олександер Мороз. Згідно з існуючим законом, засідання відкрив голова Центральної виборчої комісії Іван Ємець, який розповів про результати виборів і наголосив, що „більшість виборців вірять у силу і мудрість нового парляменту".

З інформацією про працю ініціятивної групи підготовки пленарних засідань виступив її голова Василь Дурдинець. Група у складі 84 народних депутатів працювала від 24-го квітня до 10-го травня з метою підготуватися, щоб у майбутній праці парляменту досягти „максимуму узгодження". Група запропонувала закінчити працю сесії не раніше, ніж 1-го серпня, працювати п'ять днів у тижні, з вівторка до суботи включно, аж доки не будуть затверджені структури парляменту і обраний Уряд. Три тижні депутати працюватимуть на сесії і один — у виборчих округах. Група, очолювана Дурдинцем, вважає, що основний принцип праці має полягати в комплексному розгляді усіх проблем і законів, починаючи від змін в Конституції, які передбачили б новий статус Президента, Уряду і місцевих органів влади. Запропоновано також заслухати звіт Президента і виконуючого обов'язки прем'єр-міністра Юхима Звягільського.

Підготовча група з питань виходу з економічної кризи запропонувала провести 16—25-го травня „круглий стіл" з участю представників різних громадських і політичних організацій.

Президент України Л. Кравчук звернувся до депутатів з пропозицією розглянути у першочерговому порядку питання про відкладення президентських виборів до затвердження відповідної законодавчої бази. Цього, за словами Президента Кравчука, вимагає здоровий глузд та відповідальність за долю народу і держави. Л. Кравчук також вважає, що депутати першочергову увагу повинні приділити завершенню праці над новою конституцією України. Якщо конституцію вцілому важко ухвалити, то принаймні затвердити основні закони про головні структури влади.

Депутати розглянули кілька варіянтів положення про депутатські групи і фракції, але до згоди не дійшли та відклали це питання на наступні дні. Обрано тимчасову Президію Верховної Ради України із п'ятьох осіб. До неї увійшли: колишній заступник голови Верховної Ради Василь Дурдинець; колишній прем'єр-міністер України Віталій Масол, який зрезигнував у жовтні 1990 року під натиском студентів, що голодували на Майдані Незалежности; лідер Соціялістичної Партії України Олександер Мороз; лідер Комуністичної Партії України Петро Симоненко та лідер Народного Руху України Вячеслав Чорновіл.

Затверджено органи сесії та порядок висвітлення, згідно з яким цілком працю сесії передаватиме радіо, а телевізія показуватиме короткі репортажі.

Голова тимчасової Мандатної комісії Андрій Снігач запропонував не визнавати уповноважень чотирьох народних депутатів, обраних на безальтернативній основі: Олега Панасовського, Донбас; Павла Кудюкіна, Одеса; Володимира Гриньова, Харків; Івана Васюру, Черкаська область. Також була пропозиція не визнавати уповноважень народних депутатів, обраних в округах, де було продовжено час голосування: Володимира Яворівського, Кіровоградщина; Володимира Мухіна, Харків; Михайла Сироти, Черкаси. Після дискусій та виступу голови Центральної виборчої комісії Івана Ємця депутати затвердили уповноваження останніх трьох і не визнали уповноважень Панасовського, Кудюкіна, Гриньова та Васюри. За це рішення проголосували 227 депутатів.

Серед обраних депутатів українського парляменту є представники 13-ох національностей: 75 відс. українців, кожен п'ятий — росіянин.

В Чикаго відбудеться виставка скульптора З. Голубця

Чикаго (Г. Колесса). — Виставка самобутніх, оригінальних барельєфів скульптора Зенона Голубця, без сумніву, стане яскравою подією в мистецькому житті міста. Його праці, виконані технікою барельєфу з гнучкою лінеарністю, мають своє неповторне лице, стиль і манеру.

З Чикаго мистця зв'язували різні аспекти діяльности: після завершення навчання в Чикагському Інституті Мистецтва З. Голубець заснував там власне підприємство архітектури інтер'єрів, провадив свою радіопрограму „Вечірня година" (яка потім перетворилася в спільну з іншими дикторами передачу „Голос України"), перед від'їздом на проживання до стейту Ню Йорк виклав дизайн в Міжнародній Академії в Чикаго.

Остання виставка барельєфів скульптора відбулася тут 5 років тому. І ось на запрошення Українського Культурного Осередку З. Голубець знову повертається сюди, щоб запізнати шанувальників мистецтва із своїми новими творами. Заля Осередку якнайкраще підходитиме для такої виставки, бо дасть можливість відповідно розмістити праці для правильного сприймання глядачем.

Відкриття відбудеться у п'ятницю, 20-го травня, о год. 7-ій вечора. Адреса УКОсередку: 2247 Чикаго аве. захід, телефон для інформацій (312) 384-6400. Виставку відкриє Остап Гарасовський; проходитиме вона до неділі, 29-го травня.

На закінчення подаємо деякі уривки із статтей про творчість мистця. Павло Лопата: „Увібравши в себе вже віками вироблену уяву нашого народу про життя, духовну культуру і людську душу, З. Голубець вміє... це втілити у свої неповторні твори"; Мирон Баран: „... Ми подивляємо співучість і плинність його ліній, всебічність тем, які він опрацьовує, та естетичну приємність, яку його твори викликають".

КОНВЕНЦІЙНИЙ БЕНКЕТ

УКРАЇНА ПРИВІТАЛА УНСОЮЗ ІЗ 100-ЛІТТЯМ

Піттсбург. — Президент України Леонід Кравчук привітав Український Народний Союз з його століттям в імені українського народу подякував цій найстаршій українській заморській установі за започаткування і втримання при житті української громади на Заході, за його вклад у відбудування української держави, за допомогу Україні, і побажав йому ще довгі, довгі роки плідного існування.

Привіт Президента Кравчука відчитав радник амбасади України у Вашингтоні д-р Володимир Забігайло під час бенкету 33-ої Конвенції УНСоюзу, який відбувся тут в неділю увечері, 8-го травня.

Д-р В. Забігайло відтак відчитав привіт від амбасадора України Олега Білоруса, в якому він, між іншим, висловив подяку УНСоюзові за допомогу його бюра у Вашингтоні у влаштуванні амбасади України.

Бенкет, в якому взяло участь понад 300 делегатів і гостей, відкрила головний предсідник Уляна Дячук. Молитву відмовив о. Михайло Польовий, а національні гимни ЗСА, Канади і України відспівали Наталя Капелюк і Мелісса Галущак. Коротко привітав учасників голова Конвенційного комітету інж. Михайло Комічак, відчитуючи на закінчення привіту вірш д-ра

(Закінчення на стор. 3)

Бенкет вітає представник України д-р В. Забігайло. справа — головний предсідник УНС У. Дячук.

(Світлив Ярослав Кулинич)

Головний секретар В. Сохан відходить на пенсію

Джерзі Сити, Н. Дж. — На заяву Володимира Сохана, що він не приймає номінації на головного секретаря УНСоюзу та подяку всім секретарям за відданy і щиру співпрацю, делегати відповіли довготривалими оплесками та повстанням з місць, виявляючи йому цим вдячність і признання за довголітню працю.

Головний секретар багатократно заявляв делегатам, що він не кандидує на головного секретаря, але буде дальше працювати для УНСоюзу та української справи, повторюючи початкові слова друкованого звіту, який був розданий делегатам:

В. Сохан

„Поступив я на працю в УНСоюзі в червні 1949 року і працюю від того часу в Головній Канцелярії вже близько повних 45 років. Після трьох місяців перебування в Америці і праці в іншій установі (банку) я вибрав Український Народний Союз, хоч і за дуже меншу платню, бо хотів працювати в рідній українській установі для добра українського народу. Це рішення та всі роки моєї праці в УНСоюзі дали мені повне вдоволення.

Після 45 років праці, по осягненні віку 70 років, я рішив відійти на пенсію, хоч як мені дорогий та рідний Український Народний Союз, щоб на моє місце стала до цієї праці молодша особа. Але ось тут я хочу вас усіх запевнити, що я не забуду про УНСоюз та буду безплатно для нього працювати, коли тільки буде потреба. Так, наприклад, я не відмовляюся допомогти УНСоюзові почати забезпеченеве підприємство в Україні, коли буде така можливість і потреба моєї допомоги. Я мрію також і проте, щоб допомогти Україні стати вповні незалежною державою і цим самим довести до повного здійснення наших мрій та бажань".

КУН обороняє президентсько-парляментарне управління

Київ (УНІАР). — Тут 8-го травня на засіданні Політради Конгресу Українських Націоналістів вирішено обороняти президентсько- парляментарну форму управління, оскільки на думку учасників зібрання, Україні потрібна авторитетна виконавча влада, яка б зупинила політичний хаос. На засіданні зазначено, що КУН не бачить серед висунутих кандидатів на президентську посаду особи, яка б рішуче захищала національні інтереси України, вела незалежну зовнішню політику. Учасники наради створили парляментарну групу.

Члени Політради КУН вважають за необхідне перенести президентські вибори на пізніший термін, оскільки ще не обраний повний склад парляменту, не визначена його політика, а вибори місцевої влади змінять розташування політичних сил і на деякий час суспільство буде дезорієнтоване. А така ситуація може бути використана ворогами України.

На Політраді керівники обласних осередків КУН звітували про успіхи і недоліки під час виборів. Поразку частини кандидатів пояснюють не лише наступом комуністичних сил, але й недостатнім узгодженням організацій демократичного спрямування.

У зв'язку з відзначенням 9-го травня Дня Перемоги над гітлерівськими військами, Політрада КУН проголосила, що вважати цей день національним святом не можна, оскільки Україна була під ярмом комуністів та в російській неволі. Національним святом має бути День проголошення незалежности України.

Учасники Політради внесли зміни до статуту організації, увільнили Романа Зварича від обов'язків заступника голови КУН за порушення статуту та бездіяльність і виключили його з проводу Конгресу. Першим заступником голови КУН призначений Сергій Жижко, головою Секретаріяту КУН — Генадій Сіренко.

ФЕСТИВАЛЬ ЦЕРКВИ СВ. ЮРА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Тут від п'ятниці до неділі, 20—22-го травня, на 7-ій вулиці схід проходитиме Український фестиваль церкви св. Юра.

ПРИВІТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Щиро вітаю учасників 33 Конвенції Українського Нрародного Союзу в рік його ювілею. Діяльність Вашої всесвітньої відомої громадської організації завжди спрямовувалась на активну боротьбу за утвердження української громади за межами України. Саме Український Народний Союз сприяв об'єднанню, згуртуванню українців діяспори, надихаючи їх на плідну працю, створюючи фонди, творчі спілки, церкви, культурні осередки, навчально-просвітницькі заклади, що продовжують збагачувати духові цінності українознавства.

Сьогодні незалежна Україна вдячна своїм синам і дочкам за активну співпрацю і допомогу.

Щастя Вам, долі, наснаги й земного благополуччя.

Леонід Кравчук

м. Київ

У СВІТІ

ВИСТУПАЮЧИ В Єлисейському палаці, президент Франції Франсуа Міттеран заявив, що країна не відновить ядерних випробувань ні під час його президентської каденції, ні пізніше. Він підкреслив, що Франція не хоче кидати виклику всьому світові і надавати нового імпульсу ядерному озброєнню. „До того часу, поки американці, англійці і росіяни дотримують ядерний мораторій, не може бути мови про його скасування Францією", — сказав Ф. Міттеран. Однак буквально через декілька днів прем'єр-міністер Едуард Балладюр на 44-ій сесії французького Інституту національної оборони зайняв цілком інше становище. Він передбачив відновлення Францією ядерних випробувань, „якщо до цього спонукатиме міжнародна ситуація".

ЦИМИ ДНЯМИ ЕСПАНСЬКА поліція заарештувала колишнього командира Національної гвардії Люїса Рольдана. Його звинувачують у хабарництві і казнокрадстві. Правоохоронні органи протягом декількох місяців вивчали цю справу і виявили більш ніж досить доказів вини Л. Рольдана. Одначе сам він каже, що не має наміру відповідати за всю систему казнокрадства, яка віддавна сформувалася у країні. „Мені залишається тільки або скінчити життя самогубством, або видати усіх високопоставлених злодіїв. Я волію піти цим другим шляхом", — запевнив Л. Рольдан.

СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТИЧНА партія Японії має намір порушити в парляменті питання щодо відповідальности міністра юстиції Сігето Нагами, який спричинив міжнародний скандал своїми нерозважливими заявами. Він, між іншим, сказав, що розв'язані Японією війни в Азії і на Тихому океані в 30-их і 40-их роках були не агресією, а „боротьбою за визволення колоній". З протестами у зв'язку зі заявами С. Нагами вже виступили міністерства закордонних справ Китаю, Тайваню і Південної Кореї. Від висловлювань свого міністра відмежувався японський прем'єр Цутому Гата. Він пообіцяв, що зажадає від С. Нагами пояснень з приводу політично хибних трактувань історії.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ УРЯД дозволив збільшити на 18,000 кількість закордонних робітників у країні. Вони замінять палестинців зі західнього берега Йордану і смуги Ґази, яким відтепер заборонено найматися на працю поза територією їхньої автономії. Донедавна в ізраїльських урядових колах панувала думка, що використання чужинецьких робітників підриває основи держави, оскільки доктрина сіонізму передбачає обов'язкову участь жидів у фізичній праці. Тепер видно, в якій мірі ідеали розходяться з дійсністю. Урядові Ізраїля не вдається притягнути своїх громадян до праці на будівництві житлеі і в сільському господарстві, хоч число безробітних доходить до 110,000 осіб. На заклик уряду допомогти у збиранні помаранчі відгукнулися лише 1,400 громадян, а декілька тисяч ізраїльтян відмовилися, воліючи діставати допомогу в рамках соціяльних програм для безробітних. На цей раз уряд вже не витримав — позбавив нероби допомоги.

ЮРИДИЧНА КОМІСІЯ парляменту Грузії подала на обговорення проєкт нової постанови. Згідно з документом, депутати-чоловіки мусять приходити на засідання охайно поголеними, в костюмах і при краватках. Жінки не мають права з'являтися в залі засідань у штанах. Спікер і його заступники повинні весь час сидіти на своїх місцях, „а не вештатися по залі". Крім того, законодавці мають право на засіданні читати лише матеріяли сесії.

УКРАЇНА ПОВИННА ОТРИМАТИ ДОПОМОГУ ВІД МВФ

Київ. — Тут у вівторок, 10-го травня, у Міністерстві закордонних справ України відбулася пресова конференція, на якій заступник міністра Олександер Макаренко сказав, що Україна є на межі завершення програми економічних реформ і моггиме отримати до кінця червня від Міжнародного валютного фонду допомогу в сумі 700 міл. дол. „Програма економічних реформ в Україні буде закінчена наступного тижня з допомогою експертів Міжнародного валютного фонду. І якщо вона відповідатиме вимогам МВФ, то до кінця червня Україна повинна б отримати цю 700-мільйонову позичку".

Кореспондент пресового агентства Ройтер підкреслює, що саме цього року Україні належиться така позичка для „трансформації систем", що їх призначено спеціяльно МВФ для країн колишнього СССР. Однак через неспроможність України представити плян Програми економічних реформ, справу позички було відкладено.

ЗСА НЕ ВИЗНАЮТЬ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА ҐАЇТІ

Вашингтон. — Хоч у столиці Ґаїті Порт-О-Пренсі відбулося заприсяження нового президента Еміля Жонассена, світова спільнота не визнає його законним головою держави і вимагає відновлення в Ґаїті конституційного порядку і повернення на батьківщину скинутого в 1991 році законного президента Жана-Бертрана Арістіда.

Ідея заповнити вакуум виконавчої влади, що створився після вигнання Арістіда, належить групі сенаторів, які підтримують військовий режим. Саме вони провели збори, назвавши їх надзвичайною сесією Сенату, на яких прийняли рішення привести до президентської присяги 81-річного голову Верховного суду Е. Жонассена. Цей крок противників Арістіда викликав негативну реакцію світової спільноти. Рада безпеки ООН на початку місяця прийняла спеціяльну резолюцію з вимогою до керівника військового режиму Ґаїті генерала Рауля Седраса і його найближчих прихильників до 21-го травня зрезиґнувати і покинути країну. Вимогу з осудженням прийнятого сенаторами кроку оприлюднили представники держав, що входять в „Групу друзів Ґаїті": ЗСА, Франції і Венесуелі.

„Рада безпеки ООН рішуче осуджує обрання Еміля Жонассена президентом Ґаїті і уважає такі дії спробою усунути законного президента Жана-Бертрана Арістіда", — сказано в меморандумі, оприлюдненому в четвер, 12-го травня. Після консультацій Рада безпеки підтвердила своє рішення забезпечити повернення на Ґаїті президента Арістіда.

ЗСА мають намір порушити на надзвичайному засіданні постійної ради Організації американських держав питання про поїздку на Ґаїті міжнародної місії з метою сприяти відновленню там законности.

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ УНС У ВОРРЕНІ

Воррен, Миш. — Комітет відзначення 100-річчя УНС влаштовує ювілейний бенкет з нагоди 100-ліття Українського Народного Союзу, який відбудеться у неділю, 22-го травня в Українському Культурному Центрі, 26601 Раян ровд. Виступлять д-р Мирон Куропась і ансамбль „Обереги". Початок о год. 4-ій по полудні. Квитки в ціні 25 дол. можна набути у секретарів відділів УНС, у членів вищезгаданого комітету і в українських кредитівках.

В АМЕРИЦІ

У РУАНДІ ПОВСТАНСЬКІ сили Руанського патріотичного фронту в наступі на столицю країни Кігалі скорим темпом наближаються до своєї мети. В Організації Об'єднаних Націй ЗСА критикують плян ООН висилати туди 5,500 військовиків для охорони втікачів і на допомогу тим, що стараються прийти з помічю потерпілим. ЗСА уважають, що це завдання не підсилу ООН, тому представниця ЗСА до ООН Маделейн Олбрайт запропонувала, щоб розглянути можливості післати туди військові міжнародні збройні сили для встановлення „зони безпеки", де втікачі могли б отримувати допомогу.

ЗСА ВІДКИНУЛИ пропозиції щодо накинення пляну замирення у Боснії. З тією пропозицією вийшов міністер закордонних справ Франції Алейн Жуппе на своїй зустрічі з секретарем Державного департаменту Ворреном Кристофером у Вашингтоні. Ці заходи французький міністер робив напередодні запланованої зустрічі в Женеві міністрів закордонних справ, ціллю якої є оживити заходи для припинення війни. У Вашингтоні А. Жуппе також підкреслив, що Франція та інші європейські країни відтягнуть свої миротворчі частини якщо не буде жодних рішень в цій справі.

У СЕРЕДУ, 11-ГО ТРАВНЯ, Сенат голосами 95 до 4 схвалив законопроєкт, який забороняє членам Конгресу приймати подарунки, гостинне харчування чи вакаційні подорожі від лобістів чи будь-кого іншого. Ця самозрозуміла століття традиція для членів Конгресу є на шляху до остаточного знищення. Подібний законопроєкт ще в березні схвалила Палата Репрезентантів і хоча в обидвох версіях є деякі розбіжності, то немає сумніву, що нові строгі правила стануть основою нового закону.

НА ПОЧАТКУ ЦЬОГО тижня до Вашингтону прибула урядова делегація України на чолі з віцепрем'єр-міністром Валерієм Шмаровим. Делегація проведе переговори у Державному департаменті, Раді крайової безпеки, як також у Департаментах оборони і енергетики. Мета переговорів — вироблення засад співробітництва між Україною та ЗСА у галузі розвитку мирного космосу, обговорення процесу виконання тристоронньої заяви і двосторонніх домовлень у справах конверсії та ядерного роззброєння, як й інших українсько-американських домовлень.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні:
(202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send adress changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку-$22.00, на 3 місяці-$12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Невдалий похід проти злочинства

Усі опити, що їх в останньому часі переводили різні американські часописи й різні установи, виявили, що в очах американського суспільства найбільшим лихом є теперішнє злочинство. Люди втомлені і крайньо обурені, що влада не припиняє цього лиха. Проголошувані щоденно нові вбивства дискредитують Уряд і підчинені йому органи. Тому президент Билл Клінтон зголосив до Конґресу новий законопроєкт, за яким забороняється продаж 19 родів стрільної зброї, використовуваної для вбивств. Три колишні президенти — Джиммі Картер, Джералд Форд і Роналд Реґен звернулися до Конґресу з закликом підтримати той законопроєкт. Завзято противиться цьому могутнє конґресове лоббі Асоціяції стрільної зброї, яке орудує давнім арґументом: не зброя вбиває, а люди вбивають.

На цьому місці неоднократно вже вказувано, що найбільшим спричинником поширення злочинства є найлагідніше в усьому світі карне законодавство, — найлагідніша у світі вся система американського судочинства. Федеральний Уряд і Конґрес, як і стейтові Асамблеї — губернатори та міські посадники обмежуються до асиґнування сум на щораз більше число поліціянтів і вбачають зло у легкому здобуванні стрільної зброї. Дотеперішній вислід тих заходів — неґативний: пістолю, кріс і навіть ручний скоростріл можна дістати у крамницях без старань за поліційний дозвіл. Не тільки злочинці купують собі зброю для вбивств і грабежів, але й багато чесних громадян радо використовують можливість дістати пістолю — для власної охорони.

Недавно можна було почути з телевізійного екрану, що ,,пора зачинити оборотові двері американського судочинства". Це приповідкові оборотові двері — злочинець входить дверми до суду і тими самими дверми виходить на волю. Здавалося, що Уряд і Правнича комісія Конґресу почнуть радити, щоб зліквідувати деякі постанови карного кодексу, які саме складалися на ті оборотові двері, як ось ніде у світі небувале право адвоката, що боронить злочинця торгуватися з прокуратором і договорюватися з ним, щоб підсудний признався до частини вини і дістав за те признання — меншу кару (це так зване ,,плі барґенінґ"). Або милосердне передчасне звільнювання засудженого злочинця — ,,на пароль". Ту найлагіднішу у світі систему американського судівництва створий панівний в Америці лібералізм, — обожнювання ,,прав людини", які належать також злочинцям, бо вони, мовляв, теж люди, хоч поводяться як дикі звірі. Священним став в Америці принцип: кожний громадянин (навіть схоплений на гарячому злочині) є невинний, аж поки суд не визнає, що він винуватий.

Тому безпредметними і цілком безвиглядними є усі апелі до Конґресу і всі законопроєкти, роблені під кутом бачення ,,прав людини", під кутом лівого лібералізму. Маленький приклад з останніх днів: відома голосна у світі історія американського студента в Сінґапурі на Маляйському півострові, який робив собі забаву — вандалізуючи дорогоцінні чужі авта на паркувальній площі. Його арештували і засудили на чотири місяці в'язниці та шість ударів тростиною. На інтервенцію президента Клінтона — зменшили йому ту кару до — чотирьох ударів, після чого Президент переслав йому телефонічно запросини на обід до Білого Дому! Бо в очах його — це не злочинець, який опоганив Америку в очах маляйців, а герой, що обливав мазюкою чужі автомобілі ,,джаст фор фан" — просто для забави. Те запрошення, мабуть, відкликано під тиском дорадників. Речник влади у Сінґапурі відповів Клінтонові правильно: ,,Ми не хочемо, щоб Сінґапур перемінився у гніздо злочинів, як Ню Йорк". У очах американських лібералів не грає ролі ,,забава" того американського студента, а невибачливою є фізична кара, бо вона порушує людське... право винуватця.

Живемо в добі, коли поняття моралі, етики, чести і послуху законові перевернені догори ногами. За неписаним законом історії — скорше чи пізніше прийде реакція.

Осип Труш

,,СОВЄТСЬКИЙ ТЕРОР І ЗАНИК ПАМ'ЯТІ АМЕРИКАНЦІВ

Під таким заголовком професор соціології в Массачусетському університеті помістив висліди своєї довголітньої аналізи, порівнюючи голокост жидів з Другої світової війни з наслідками совєтського терору. Професор Пол Голлендер на сторінках журналу ,,Нешенел Рів'ю" з 2-го травня ц. р. стверджує, що ми постійно читаємо і чуємо про Авшіц, Гітлера, нацистів і ґестапо, але майже немає згадки про масові вбивства сталінського режиму. Прямо не доводиться чути пов'язаних з цим пляновим і масовим геноцидом згадки про Колиму, НКВД, КҐБ і совєтський режим. Далі він твердить, що немає на меті поменшувати унікальности жидівського голокосту і інтенсивности морального обурення супроти нього, однак з другого боку масові морди совєтів не стимулювали такої енерґії морального спротиву, яке застосовується до жидівського голокосту. У цьому випадку він добачує деяку зрізничкованість цих двох ґеноцидів, тому, що нацистський різнився від совєтського у його специфічно організованому нищенні в першу чергу жидів й інших народів, а совєтський відрізнявся тим, що не було цих млинів смерти в ґазових коморах. Та це не зміняє характеру ґеноциду, бо жертви совєтського терору в концтаборах гинули з голоду, холоду, хворіб, або прямо їх розстрілювано. Тут автор пригадує, що в результаті число жертв совєтського терору у переважаючій більшості є далеко численніші чим нацистського. Тут згадується, що ген. Волкоґонов, шеф комісії дослідів совєтського терору при парляменті теперішньої російської республіки ствердив, що в періоді від 1929 до 1953 років 21.5 млн. були репресовані совєтською владою. Одна третя з цього числа була розстріляна, решта згинула в концтаборах. Чи ген. Волкоґонов зарахував до цього числа жертви українського Великого Голоду 1932—1933 років про це ясно не сказано. Очевидно на іншому місці цієї розвідки є згадка про голодову смерть 5 млн. українських селян і 6.5 млн. заможних селян (куркулів) між 1930—1937 роками. Незаперечним фактом є те, що український народ поніс великі жертви і автор це підкреслив у цій статті.

Цікавими є спостереження автора про різницю підходу до двох голокостів, які мали місце в періоді перед і під час Другої світової війни. На його думку, підтвердженими довголітніми дослідами матеріялів, які появилися на цю тему, він зазначує, що різниця полягає в цьому, що американський ліберально-лівий естаблішмент мав вирішний вплив на інтерпретацію цих історичних подій і насвітлював його так, щоб не дискримінувати совєтської системи в очах світової опінії, бо поважне число їх уважало, що комуністична ідея — це подув свіжого вітру і несе людству своєрідну рецепту на направу всього зла соціяльно-економічного порядку.

До якого абсурду доходили ці оборонці совєтської системи наведемо тільки дві цитати цих ліберально-лівих інтелектуалів, які подав автор. Один з них пише таке: ,,Вони вигнали багатих селян з землі на те, щоб вони працювали в лісових таборах і будували залізниці. Може то буде коштувати один мільйон жертв, а може п'ять мільйонів, але задумаймося інтеліґентно над тим і спитаймо себе, скільки мільйонів це коштувало б нас, якщо б ці зміни не були б зреалізовані. Тому в історії людства великі соціяльні зміни вимагають жертв".

А другий у своїй праці в 1930 році твердив, що концтабори — це гуманна інституція, в якій реформуються характери кримінальників, а не повільна смерть, як це твердять противники совєтського ладу. А таких прикладів знаходимо багато більше в матеріялах цього наукового елементу в американських університетах навіть у сучасну пору — твердить автор.

І тому завдяки їх наполегливій і хибній інтерпретації маємо такі результати, що пересічний студент, що вступає в університет не має взагалі знання про совєтський терор, бо ані в публічних школах, ані в приватних, не було належної історичної літератури про інші ґеноциди крім гітлерівського. Цей феномен ,,полокання мозків" ліберально-лівими елементами завважував автор протягом 25 років своєї професорської кар'єри. І тому ми всі запримічуємо наявні наслідки занику пам'яті совєтського голокосту.

Проф. Голлендер своїми джерельними матеріялами зміцнює свої спостереження і висновки, які переконливо вказують на слабу сторону американського наукового світу, пересяклого просовєтським чи радше кажучи російським напрямком, який гальмує об'єктивну аналізу історії й імперської політики Росії. На його думку, вже є відворот у протилежну сторону, однак це буде проходити повільним кроком.

З української точки зору таких науковців, яким є проф. Голлендер, потрібно не тільки нам, але тим більше ЗСА, щоб нарешті вони заперестали блукати без ґрунтовного знання Росії, і що вона собою значить для ЗСА і цілого світу в майбутньому.

Володимир Жила

ВОНИ НІЧИМ НЕ ЗАВИНИЛИ ПЕРЕД УКРАЇНОЮ, ПЕРЕД ЛЮДСТВОМ УЗАГАЛІ

III

Повість ,,Останній постріл" вирізняється також пильною увагою до найдрібніших словесних компонентів з військового життя і прагненням осмислити їх в складі мистецького цілого, щоб показати, як з простих знаних слів твориться цікава проза, в якій наявні часті переходи від одного порядку розстановки слів, чи типу фрази до іншого. Увагу читача привертає тут і струнка композиція цієї прози, в якій автор переходить від більш загальних проблем до конкретних і навпаки. Цей перехід зроджує не тільки посилене зацікавлення, але також природно впливає на сприймання прочитаного. Тут наявні й посилені роздуми над потребою військової сили для України — Української національної армії, що має відновити збройну боротьбу за українську державність. ,,Українська національна армія в українській уніформі, під освяченими попередньою боротьбою бойовими національними прапорами, з власним українським командуванням буде стояти під ідеологічно-політичним проводом Українського Національного Комітету".

Роман Колісник, до речі, легко не розчаровується. Він всюди вміє знайти оптимістичні нотки, навіть там, де їх дуже трудно розшукати. У повісті, він має до діла з двома заклятими ворогами України: Гітлер робить усе на знищення України, але й Сталін не кращий, він теж лютий ворог України. ,,Тож до зброї! Будьмо на сторожі! Бо тепер твориться історія не на десятки, а на сотки, а то й може на тисячі літ! Переживаємо історичні хвилини. Якщо проґавимо цей момент, то історія прокляне нас". Це потужні слова з промови доктора Музики, голови Українського Окружного Комітету. Таких виступів чимало у повісті, не зважаючи на те, що успіхів на фронтах уже не було, проте хлопці, які пішли до Дивізії і далі мріяли ,,...розбити відвічного ворога України, сотворити українську державу в етнографічних границях, яка буде рішаючим політичним і мілітарним чинником на сході Европи".

Не чужа авторові також і проблема мистецького розкриття людського характеру в його взаємозв'язку з національним і мистецьким ідеалами. Вона у нього лишається актуальною доти, доки існуватиме потяг людини до мистецького пізнання світу. Тому його ,,Останній постріл" дає величезний матеріял для висновків, узагальнень, полеміки, навіть для шукання шляхів дальшого поступу та можливостей уникнути творчих втрат. Обстоюючи одну з найхарактерніших і найпочесніших рис основного персонажа і його друзів — громадянську мужність, національну цілеспрямованість і особисту свободу, автор формулює нові її завдання: замість традиційної фіксації й засудження ,,пережитків минулого", він уводить персонаж бойової цілеспрямованости, непримиренний до сірости, що діє з висот позитивних імпульсів.

Повість ,,Останній постріл" має усі прикмети суто реалістичного й наскрізь правдивого твору, в центрі якого стоять військові будні. Це твір, якого нам бракувало в нашій літературі. Повість написана жваво й переконливо з використанням величезного матеріялу, багата на цікаві спостереження, вільна від повторень. Сюжет її — це конфлікти й взаємини між персонажами. Розгортаючи їх автор розкриває характери персонажів, своє ставлення до них і весь зміст твору.

Підсумовуючи, треба сказати, що кожна мить чи навіть подія Другої світової війни, що ввійшла в основу повісти ,,Останній постріл" зі своїми контрастами, з разючими суперечностями, з шаленіючим злом, яке не тільки не хотіло поступитися перед добром, але йшло в психічну атаку на нього, вимагало твердої і мужньої руки, що викорінювала б усе тваринне й жорстоке і прищеплювала б та культивувала б гуманне, горде начало в людині.

Такою мусила бути рука письменника. І саме на шляхи боротьби за людину горду, вдумливу, свідому свого громадянського обов'язку й скеровано повість ,,Останній постріл".

У повісті ,,Останній постріл" виражена одна з провідних рис світосприймання нашого часу. Підносячись до високого трагізму, письменник нагадує нам про почуття відповідальности живих перед загиблими у війні та рівночасно робить нас свідомими почуття відповідальности за наш сьогоднішній день і і за день завтрашній.

Так, правда стає законом щоденної поведінки митця. Сьогодні митець слова мислиться як людина, котру піклування про людяність роблять велетнем духу, бійцем переднього краю.

Роман Колісник — український письменник із Канади, чи не вперше в нашій літературі зробив добру спробу оповісти про бойові будні вояків Дивізії ,,Галичина". А його повість ствердила чітко, що ,,ми не якісь там 'есеси', колябоperанти, ми українські вояки, і Україна колись нас згадає добрим словом, ми як могли наближали її День волі". Ось такий лейтмотив розмов і переживань героїв повісти. Вони не думають про майбутню регабілітацію, бо вони лише вояки, які терплять воєнні злигодні з дивовижною стійкістю і твердим переконанням, що нічим не завинили перед Україною, перед людством узагалі.

,,Останній постріл" Романа Колісника відзначений премією Союзу Українок Америки. Книга читається легко з інтересом і, безперечно, буде корисною кожному шанувальникові справжнього мистецтва.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про виїмкову людину

На шпальтах нашого щоденника стараємося остерігатися суперлятивів та гучних висловів, які можуть збуджувати сумнів, щодо їх щирости, однак, є моменти, коли ні один із читачів не буде здивований, якщо найде у ,,Свободі" в'язку сердечних і щирих слів. Так є у цьому випадку. Здається ніхто, що знає або читає ці всі творчі праці цієї виняткової людини не зможе заперечити, цього факту, що редактор Кедрин, наш патріярх слова, журналіст, політичний аналітик і громадсько-науковий активіст є справді небуденною постаттю у житті кількох поколінь нашої спільноти.

Скільки разів мені вже довелося писати чи говорити про мого старшого колеґу по фаху і по перу, а все таки знову і знову приходить момент, який цього вимагає, додаючи чергову річницю, що наближає його життєвий рахунок до 100 років. Щойно короткий час проминув, як ред. І. Кедрин закінчив у повному здоров'ї тіла і духа 98 років життя — з чим у ,,Свободі" ми привітали його скромним, але голосним ,,Многоліт ствієм", зібравшися у цей виїмковий ювілей в комплекті: члени редакції нашого щоденника і ,,сусіди" із ,,Українського Тижневика", працівники адміністрації і друкарні — всі ті, які щоденно зустрічаються із нашим сеньйором і щоденно подивляють.

У цей особливий день ми, як завжди, були здивовані, коли він з притаманним йому гумором та може із деяким сантиментом дякував за побажання та згадував свої безконечні роки праці на журналістичному полі, які продовжує досьогодні, хоча зір йому вже не дописує, та мусить шукати допомоги в інших, молодших, очей у читанні преси із найновішими вістками.

Хоча ця виїмкова людина, якій Бог дав дожити такого віку, має завжди рухливе перо із постійно свіжими темами, і переживає нарівні із усіми молодими події сьогоднішнього дня, власне у таких рідкісних хвилинах, як ось у день народження, він згадує минуле і шукає нечисленних тих, які були разом із ним співавторами у тому давньому, незрозумілому вже для сьогоднішньої людини, світі.

Тому серед найближчої йому тепер ,,свободячої" родини І. Кедрин знайшов таки між віншувальниками єдину людину, з якою пов'язані півсторіччя споминів, переживань і журналістичної співпраці.

— ,,Напишіть про те, як довго ми вже є друзями" — просив він згадавши молоду випускницю варшавської журналістики, яку він приймав на практику у Львові.

Чи можна назвати дружбою, коли довгі роки це був стосунок ментора до своєї учениці, яку він впровадив у журналістичний аркан?

Чи можна забути той день, як прийшлося тремтячій з переляку студентці стануть віч-на-віч із такими виїмковими ,,акулами" української журналістики, як І. Кедрин, І. Німчук, О. Боднарук чи М. Рудницький, що з поблажливою добротою вказували, як ставити перші кроки у щоденнику?

Воєнні переживання прискорили, однак, дозрівання і вчорашні вчителі стали за ніч колеґами. Бачу їх сьогодні у безконечній черзі: М. Шлемкевича, В. Сімовича, М. Струтинську, Р. Купчинського, Ю. Стефаника, С. Гординського, Б. Нижанківського, О. Штуля — кого там не було у цій дефіляді українських провідних журналістів, з якими доля мене звела. А попереду Кедрин...

Відтак, разом ми поховали всіх цих друзів по перу, разом ,,поховали" СУЖА, яке вмерло тут природною смертю через брак нового, молодого нарибку і разом до сьогоднішнього дня стараємося служити нашій журналістиці: виїмковий учитель і його вірна учениця.

(Закінчення на стор. 3)

Ераст Гуцуляк

ВИБОРИ В УКРАЇНІ ОКОМ СПОСТЕРІГАЧА

II

Демократичні сили розпочали підготову до виборів досить пізно. Можливо через те, що не всі вірили у можливість виборів. Відбувся половинний з'їзд Руху, на якому було рішено докласти всіх зусиль, щоб таки вибори відбулися не тільки до Верховної Ради, але також у всіх ланках влади, включаючи і президентські. На з'їзді висунуто ідею злуки всіх демократичних сил, щоб спільно одним фронтом, здобути якнайбільше мандатів. Ідея злуки була підтримана теж всіми партіями і громадськими організаціями. КНДС теж відбув свої збори із закликом єдности демократичних сил. Про злуку мріяла і діяспора.

І так по довгих і затяжних переговорах, поступках та узгодженнях, створено Постійно Діючу Нараду Партій і Організацій, до котрої зчасом увійшли всі партії демократичного прямування, як також громадські організації — такі, як ,,Просвіта", що налічує коло 1 млн. членів, Суспільна Служба, котра в Україні має 57 відділів, Меморіял, Спілка Офіцерів, Об'єднання Матерів, Студентська Спілка та інші угрупування. Зчасом їх стало понад 40. Усі вони, маючи членство по всій Україні, включилися в допомогу обласним і районним центрам.

Винесено гасла: Незалежна і суверенна Україна! Ринкова економіка! Боротьба з злочинністю! Соціяльне забезпечення! Екологія!

Провід партії Руху спочатку коливався, але під тиском загалу та деяких членів проводу і під певними домаганнями і умовами вступив до об'єднання. Співголовами стали Левко Лук'яненко, котрий з огляду на вибори покинув пост амбасадора в Канаді, та Сергій Одарич, член проводу Руху. Після короткого часу змінено назву на: ,,Демократичне Об'єднання ,,Україна".

Праця Демократичного Об'єднання ,,Україна" розпочалася досить повільно. Винайняли приміщення для Центру в будинку вчителя. Почали збирати кадри працівників, систему бюро, технологію, телефони. Фонди були обмежені, бо жодна із складових організацій чи партій не спішилися розлучатися зі своїми скромними фінансами. Відбувалися щотижневі засідання представників складових членів об'єднання. Створилися обласні центри, до яких входили представники складових партій чи організацій. Ентузіязм усіх був досить високий. Спочатку працювали в двох невеликих кімнатах, але завдяки моєму старанню, отримали додаткове велике, більш придатне приміщення. Співголови розділили працю поміж собою. С. Одарич мав займатися підготовою працівників обласних центрів, кандидатів, також всіми пропаґандивними справами. Левкові Лук'яненкові припали організаційні справи, фінанси, добір працівників центру і областей, узгіднення кандидатів по виборчих округах, господарські клопоти і взагалі утримання дії центру. Завданням центру об'єднання було подбати, щоб депутатами Верховної Ради стали люди демократичного напрямку, котрі будуть притримуватися в своїх виборчих програмах ідей, висунених Демократичним Об'єднанням ,,Україна". Ці ідеї не розбігалися із закликами, котрі робив також і Президент. Вирішено допомагати тільки тим кандидатам, котрі були узгіднені об'єднанням, і тільки в тих виборчих округах, де був висунений один демократичний кандидат. Після тривалих і часом палких зустрічей узгіднено було кандидатів у 330 виборчих округах на всіх 430 округ, у котрих були висунені демократичні кандидати. Відпали від узгіднення округи західньої України, бо там висувалося багато т. зв. демократів.

Канадське Товариство Розбудови України вирішило допомагати Демократичному Об'єднанні ,,Україна", і цим самим демократизації України, а не окремим кандидатам чи партіям. Прилучилися до допомоги також американське братнє товариство Координаційний Комітет Допомоги України (ККДУ). Тут, направду, треба підкреслити близьку довірчу співпрацю обох товариств. Так, що навіть після закінчення виборчої компанії Л. Лук'яненко заявив: ,,Якби не допомога двох вищезгаданих товариств і поодиноких осіб, Демократичне Об'єднання ,,Україна" не змогло б провадити праці". Допомагали й інші.

На жаль, вже майже від самого початку розпочатої праці С. Одарич припинив активну участь у праці об'єднання, зайнявся всеціло передвиборчою компанією Руху. Вся відповідальність за роботу центру перейшла на Л. Лук'яненка. Він мав працівників у різних галузях, але рішати мав сам. Це дуже сповільнило видатність і позначилося на результатах виборів. Об'єднання мало бути координаційним центром передвиборчої кампанії демократичного бльоку. На жаль, цього не сталося. Деякі складові організації та партії взагалі перестали цікавитися працею центру, інші все робили по-своєму. Наприклад, партія Руху в деяких узгіднених виборчих округах

(Закінчення на стор. 4)

НОВИЙ ВТІКАЧ з комуністичної Північної Кореї, 34-річний Кім Де Го, розповів на пресовій конференції в Сеулі, що „здійснення ядерної програми Пйонгянґу дійшло до небезпечної межі". Кім Де Го працював на підприємстві атомової енерґетики в місті Намчгон. Він ствердив, що в країні, де бракує харчів і медикаментів, „величезні фінанси витрачаються на видобуток уранової руди, щоб ще при житті президента Кім Ір Сена створити атомову бомбу і домогтися об'єднання корейської нації".

Про виїмкову...

(Закінчення зі стор. 2)

З пошаною і подивом слухала я слів мого учителя у день завершення його 98-го року життя і гіркий жаль стискав горло, що ми так не вміємо цінити таких рідкісних особистостей і так скупо віддаємо їм належну шану, належний подив за те, що мав і має наш редактор відвагу жити і дожити до сотні років.

Цього може варто було б нам пишучим і вам читаючим щиро Іванові Кедринові віншувати.

О-КА

НЕ ДВОРСЬКИЙ А ДЯКІВСЬКИЙ

У переліку осіб, що кандидували на головних радних УНС в часі 33-ої Конвенції УНС, який був поміщений у щоденнику „Свобода" ч. 89 з четверга, 12-го травня ц. р. слід поправити, що Микола Дяківський отримав 80 голосів.

На світлині: ред. І. Кедрин із усіми членами редакційного збору „Свободи" і „Українського Тижневика" в день своїх 98 уродин

Україна...

(Закінчення зі стор. 1)

Романа Барановського, опублікований у „Свободі", на писвяту УНСоюзові у його століття. Ведучого програмою вечора, заступника головного предсідника д-ра Нестора Олесницького, представила У. Дячук.

Усні привіти цього вечора склали ще конгресмени з Пенсильванії Вілліям Койн (демократ) і Рік Санторум (республіканець), інж. Дмитто Григорчук від українського щадничо-кооперативного руху і Люба Шара від організації „Молодіжні альтернативи" з Києва.

Листовно привітали УН-Союз президент Билл Клінтон, сен. Френк Лотенберґ з Ню Джерзі, конгресмен Бенджамін Гілман з Ню Йорку, Владика-Митрополит Константин з УПЦ в ЗСА, Владика Антоній, пастор Володимир Домашовець від Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства, Степан Віхар від Українських Американських Ветеранів і д-р Євген Федоренко від Шкільної Ради.

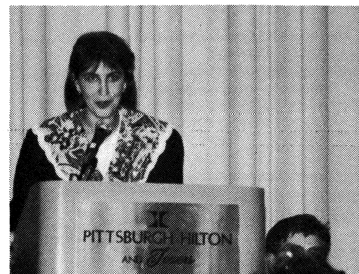
Не бенкеті виступив молодий кінематограф Олесь Янчук з України і склав на руки У. Дячук подяку УН-Союзові за допомогу у продукції фільму „Голод '33", який з успіхом висвітлюється на Заході.

У мистецькій частині вечора виступив вокально-інструментальний ансамбль „Обереги" з України.

Заключну молитву провів о. протопресвітер Юрій Гнатко з УПЦ в ЗСА.

Промовляє конгресмен Р. Санторум.

Привіт від організації „Молодіжні альтернативи" з Києва виголошує Л. Шара.

О. Янчук вручає У. Дячук булаву.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ Пентагону твердять, що побоюючись пошкодити економіці багатьох громад в країні, Департамент оборони намагається отримати право, щоб відкласти закриття деяких військових баз аж до виборів 1996 року. Таку пропозицію мусітиме схвалити Конгрес. Однак секретар Департаменту оборони Вілліям Перрі та його заступник Джан Дойч пропонують згаданий плян поділити на дві частини. Вони вважають, що в наступному році треба зліквідувати тільки деякі бази, остаточне рішення про інші перенести аж на 1997 або 1998 рік. Їхній плян дає першість питанням економіки та політики, а це є у протилежності до плянів начальників об'єднаних штабів збройних сил, які розраховують на заощадження біл. дол. із якнайшвидшим закриттям баз, котрі плянують зужити на майбутнє озброєння, вишкіл і платні військовиків.

ВИСТУПАЮЧИ НА ПРЕСОВІЙ конференції у своєму міністерстві, російський міністер оборони Павел Ґрачов знову дав до зрозуміння, що Росія не має наміру відпустити колишні совєтські республіки зі сфери свого впливу. Він сказав, що російську військову присутність в Естонії не тільки буде збережено, але ще й збільшено, щоб „гарантувати безпеку російськомовної меншини". Щодо участи у програмі НАТО „Партнерство для миру", то міністер П. Ґрачов заявив, що ця програма „не бере до уваги інтересів Росії, її статусу великої держави", тому Росія в найближчий час „створить власну концепцію партнерства".

Вибори в Україні в очах...

(Закінчення зі стор. 2)

висувала своїх кандидатів і таким чином голоси виборців на демократичного кандидата були поділені.

Вважаю, що якби ставлення до центру було інакше, то і підсумки виборів були б багато позитивніші. Видано сотні тисяч летючок та памфлетів незважаючи на труднощі з друкарнями. Щоденно появлялися позитивні щоденні статті в пресі, реклама на державному телебаченні, хоч частинно цензурована. Надруковано багато афіш. Йшла постійна допомога обласним центрам. По південній Україні їздили автобусами мистецькі ансамблі.

Протягом півтора місяця я майже щоденно перебував у приміщенні Центру. Мав нагоду спостерігати роботу працівників, студентів і добровольців, які з ентузіязмом віддавали свій час для виборів. Мав нагоду спостерігати при праці Л. Лук'яненка, котрий був серцем, тої вельми відповідальної праці. Незмірна енергія, витривалість і відданість цієї людини гідні подиву. Він диригував усім. Люди стояли у черзі до нього часом із зовсім дрібними проблемами. І він знаходив час з усіми поговорити. Їздити на різні виступи на телевізії, радіо, вирішувати проблеми з папером, друкарнями, бензиною, узгоджувати кандидатів, залагоджувати незгоду між партіями та окремими кандидатами, їздити в терен, писати зажалення до виборчої комісії і багато іншого.

На жаль, він тільки один. У такому Центрі повинно працювати багато експертів з різних ділянок. Не можна порівняти виборчого центру Демократичного Об'єднання „Україна" з виборчим центром канадських партій під час виборів. Бракувало професіоналів різних галузей. Наприклад, майже не було найновіших повідомлень соціологічних опитувань. Щоправда, Центр дуже близько співпрацював з Інфоцентром Вибори-94, але і там усе було досить спізнено. Невідомо, чому утворилися інші виборчі центри. Наприклад, УККА утворило свій, студенти у Свободі Вибору — свій. Не кажучи про партії, бо, зрозуміло вони старалися кожна за себе. Брак координації, на мою думку, послабив дуже демократичну силу. Я вірю, що Л. Лук'яненко з відкритими обіймами приняв би поміч. Назагал, в міру обставин, Демократичне Об'єднання „Україна" зробило дуже багато позитивної праці, і це напевно відбилося на висліді виборів.

Особисто я зорганізував групу, з рамени СКУ, вісім спостерігачів, хоч думав, що після домовлення СКУ з Президентом Кравчуком в Америці, хтось тим займеться. Пізніше довідався, що вистачало мати „letterhead", якої небудь організації і подавши прізвища можна отримати посвідчення. Усіх міжнародних спостерігачів було 500. Це крапля в морі, уважаючи на кількість виборчих округ. До того багато спостерігачів залишилися в Києві, бо це було вигідно, але не дуже потрібно.

До центру приходили голосні домагання прислати міжнародних спостерігачів до різних округ України, де очікували зловживань. Тому нас четверо поїхали до Вінниці, незважаючи на далеку дорогу й усі невигоди. Розділилися ми по чотирьох районах. Треба було їздити також по селах, доступ до деяких через болото був неможливий. Окремі виборчі комітети ставилися до нас, часом навіть з деякими переляком. Вістка про моє перебування в Жмеринці рознеслася по всіх виборчих округах дуже швидко. Мій водій навіть дійшов до висновку, що за нами, здається, стежать. Зловживань, я майже не бачив за малими винятками. Наприклад, за законом можна голосувати так: „один виборець — один голос", а до того потрібно показати паспорт. Цього часто не дотримувалися, а по селах про те і не йшлося. Казали: „Ми і так усіх знаємо, паспорта непотрібно. Може навіть і знали, як то буде голосувати? Найгірше те, що Районна рада вирішила вислати своїх спостерігачів. І так на кожній дільниці був представник влади, включаючи голів колгоспів по сільських дільницях. Це вже кричуче порушення закону, бо спостерігачами мали бути тільки представники кандидатів.

Я відвідав 16 виборчих округ і тільки в трьох бачив спостерігачів демократичного забарвлення. Незважаючи на те демократичний кандидат майор Чорний, не маючи в той час надії на своє обрання (через відсутність фондів і транспорту, щоб відвідати всіх можливих виборців) дійшов до другої тури виборів. Його противник, колишній депутат мав у розпорядженні усе. Навіть у деяких селах поправив дороги, щоб люди про нього пам'ятали. На жаль, далеко ще народові до того, щоб зрозуміти вартість своєї держави. Затуркані, бідні люди, а особливо по селах. Ходять по болоті так, як ходили 70 років тому і далі голосують на комуністів. Не дозріла ще, не зформувалася нація, котра б хотіла своєї держави. За довгі десятиліття вбили гордість господаря своєї землі, забрали ініціятиву думання самого за себе. Забере ще покоління, щоб виробити націю...

Каже Ліна Костенко, — „Я в політику не йду, я їжджу по Україні, читаю свої вірші і тим будую націю, будую квітучу Незалежну Україну".